

Notitie - Naar een open access beleid voor wetenschappelijke boeken in Nederland

Aan : Stuurgroep NPOS
Van : [Eelco Ferwerda](#) (OAPEN), [Hans de Jonge](#) (NWO), [Jeroen Sondervan](#) (VSNU/UKB) & [Astrid van Wesenbeeck](#) (KB)
Betreft : Naar een open access beleid voor wetenschappelijke boeken in Nederland
Versie beheer : Vastgesteld door de Stuurgroep NPOS op 14 oktober 2019

Inleiding

De transitie naar open access blijft achter als het boeken betreft. Het doel van deze notitie is licht te werpen op het uitgeefproces van wetenschappelijke boeken, in het bijzonder (maar niet uitsluitend) de academische monografie. We proberen inzicht te bieden in de aantallen: over hoeveel titels hebben we het überhaupt? Tevens doen we aanbevelingen voor ontwikkelen van beleid om de groei van het aantal open access boeken te bevorderen.

In de notitie komen aan bod: probleemschets, de karakteristieken van het uitgeefproces van boeken (tegenover die van tijdschriften) en adviezen om tot een plan en flankerend beleid voor open access voor boeken te komen.

Inhoud

1. Probleemschets.....	2
2. Definities / afbakening.....	3
3. Boeken & tijdschriften: verschillen in publicatieculturen.....	4
4. Aantallen - schets van de huidige situatie.....	5
5. Het landschap: de uitgevers.....	7
6. Naar een open access plan voor boeken – wat is nodig?.....	7
7. Tot slot – samengevat.....	11
8. Executive summary.....	12
Bijlage 1	15
Toelichting kosten en streefbedrag van €8.000.....	15
Uitgangspunten voor de bepaling van de kosten.....	15
Overzicht van tarieven.....	16
Inschatting gemiddelde en totale kosten voor OA boeken.....	16
Literatuur	18

1. Probleemschets

In 2020 100% open access. Dat is al sinds enkele jaren het streven van de Nederlandse overheid en daarom een belangrijke doelstelling in het Nationaal Plan Open Science (NPOS) dat in 2017 door een brede coalitie van kennisorganisaties (waaronder VSNU, NWO, KNAW, Zonmw, NFU, PNN, UKB) werd onderschreven.

Maatregelen en interventies om de ambities te bereiken hebben vooralsnog voornamelijk betrekking op (internationale) peer reviewed wetenschappelijke tijdschriften. Open access voor boeken wordt weliswaar genoemd maar het ontbreekt aan concrete maatregelen en een uitvoeringsplan. Dat geldt overigens ook voor het in september gelanceerde Plan S waarbij NWO zich heeft aangesloten. Hierdoor bestaat het risico dat de gestelde ambitie voor deze publicatievorm vertraging zal ondervinden, of zelfs in zijn geheel niet wordt gehaald.

Het is te verklaren dat de transitie naar open access voor boeken langzamer op gang komt; de situatie met betrekking tot deze publicatievorm is complexer vanwege een tragere transitie naar digitaal. Dit komt onder andere omdat de vraag naar gedrukte boeken blijft bestaan en omdat er minder dominantie bestaat van enkele grote uitgeverijen (zoals bij tijdschriften het geval is). Soms is er sprake van internationale uitgeverijen maar, en vaak gerelateerd aan een specifiek vakgebied, ook kleine nationale uitgeverijen vaak gericht op de eigen taal. De situatie is ook meer diffuus omdat er grote verschillen zijn tussen boeken onderling.

Tot nu toe is veel van de inspanningen gericht op het open access beschikbaar maken van (internationale) peer reviewed tijdschriften. Voor een aantal disciplines in de wetenschap vormt het wetenschappelijke boek een minimaal even of zelfs belangrijker vorm van communicatie. Dat geldt in het bijzonder – maar zeker niet uitsluitend – voor de sociale en geesteswetenschappen. Onderstaande figuur uit de recente studie van Kramer & Bosman (2019) over de publicatiecultuur in Nederland laat zien dat het wetenschappelijke artikel weliswaar belangrijk is maar in de geesteswetenschappen minder dan de helft van de wetenschappelijke output vormt. Boeken, boekhoofdstukken en *edited collections* zijn ook in de sociale wetenschappen een belangrijk medium.

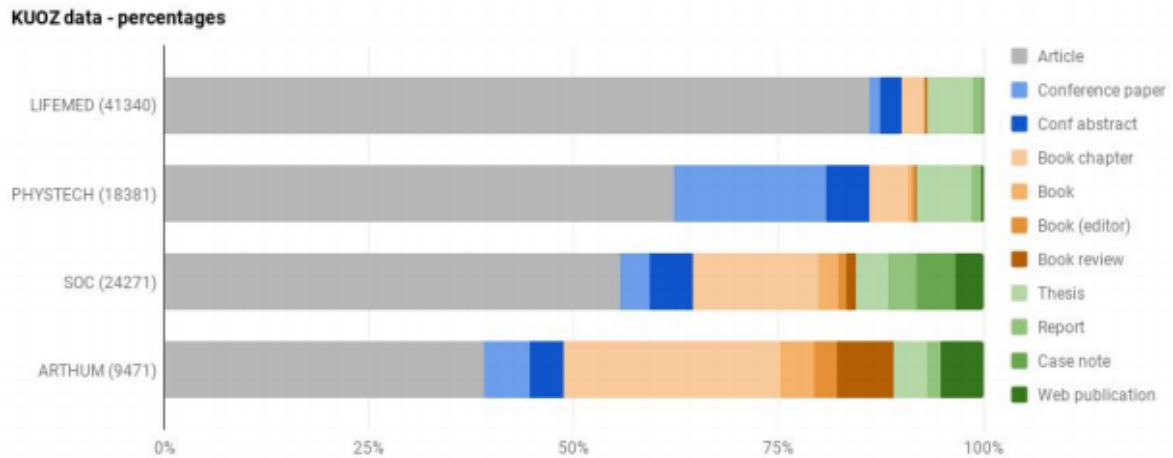

Figure 1. Publication types in the four main academic fields, 2017. Source: VSNU, KUOZ data 2017.

Juist voor de sociale en geesteswetenschappen is het dus van groot belang dat open access wordt uitgebreid naar boeken. Ook hier betreft het veelal publiek gefinancierd onderzoek dat daarom voor een breed publiek toegankelijk zou moeten zijn. Ook voor boeken geldt – net als tijdschriften - dat vrije, digitale beschikbaarheid tot een veel grotere zichtbaarheid, bereik en potentiële wetenschappelijke impact leidt.

2. Definities / afbakening

Het wetenschappelijke boek komt in verschillende soorten en maten. In de Angelsaksische wereld wordt vaak gebruik gemaakt van de term “long-form way of communicating the findings of research”. Daarbinnen kunnen allerlei verschijningsvormen worden onderscheiden. De belangrijkste is de academische monografie: een lang academisch en peer reviewed werk over één wetenschappelijk onderwerp dat doorgaans door één of enkele auteurs is geschreven (Crossick 2015). *Edited collections* zijn boeken waarin hoofdstukken van verschillende auteurs (vaak rakend aan eenzelfde onderwerp) worden gebundeld.

Tekstboeken vertegenwoordigen weer een andere categorie en richten zich op het toegankelijk maken van een (wetenschappelijk) onderwerp voor studiedoeleinden. Soms is de grens tussen een academische monografieën (volgens academische standaarden peer reviewed) en een publieksboek (*trade book*) niet altijd goed aan te geven.

Proefschriften kunnen ook de vorm van een monografie hebben. In deze notitie laten wij die buiten beschouwing. Alle Nederlandse universiteiten hebben al geruime tijd het beleid dat proefschriften via de institutionele repository open access beschikbaar worden gemaakt (al dan niet onder embargo).

3. Boeken & tijdschriften: verschillen in publicatieculturen

Het publicatielandschap en de publicatiecultuur zien er voor boeken fundamenteel anders uit dan voor tijdschriften. In deze paragraaf lichten we de belangrijkste verschillen toe.

Verdienmodel / transitie naar digitaal

Wetenschappelijke tijdschriften hebben in de jaren '90 op grote schaal een transitie naar digitaal doorgemaakt, vooral binnen de STEM. Daarmee werd het *e-journal* het hoofdproduct, hetgeen bijgedragen heeft aan de totstandkoming van de 'big deals' voor toegang tot digitale pakketten van tijdschriften van de grote wetenschappelijke uitgeverijen. Daarmee werd een trend gezet en het e-journal is in deze transitie het hoofdproduct geworden, het instellingsabonnement het financieringsmodel. De afnemers van deze abonnementen zijn veelal universiteitsbibliotheken, maar in mindere mate ook onderzoekers/onderzoeksafdelingen van bedrijven of maatschappelijke instellingen. De transitie van een abonnementsmodel naar een model waar betaald wordt om artikel open access te publiceren, wordt vaak budgetneutraal gehouden.

Onder boekuitgevers heeft de transitie naar digitaal niet in dezelfde mate plaatsgevonden. Het e-book is voor de meeste uitgevers nog altijd een bijproduct van het gedrukte boek en sommige boeken verschijnen enkel in print. Academische monografieën worden in veel gevallen in fysieke vorm afgenomen door universiteitsbibliotheken (en in mindere mate door individuen). Voor een open access uitgave – nu ook nog vaak een bijproduct - wordt door de uitgevers extra financiering gevraagd. Vooralsnog zijn er geen aanwijzingen dat de vraag naar gedrukte exemplaren verdwijnt als een boek digitaal in open access verschijnt (Snijders, 2019). Dit gegeven is relevant voor de totstandkoming van een financieringsrichtlijn.

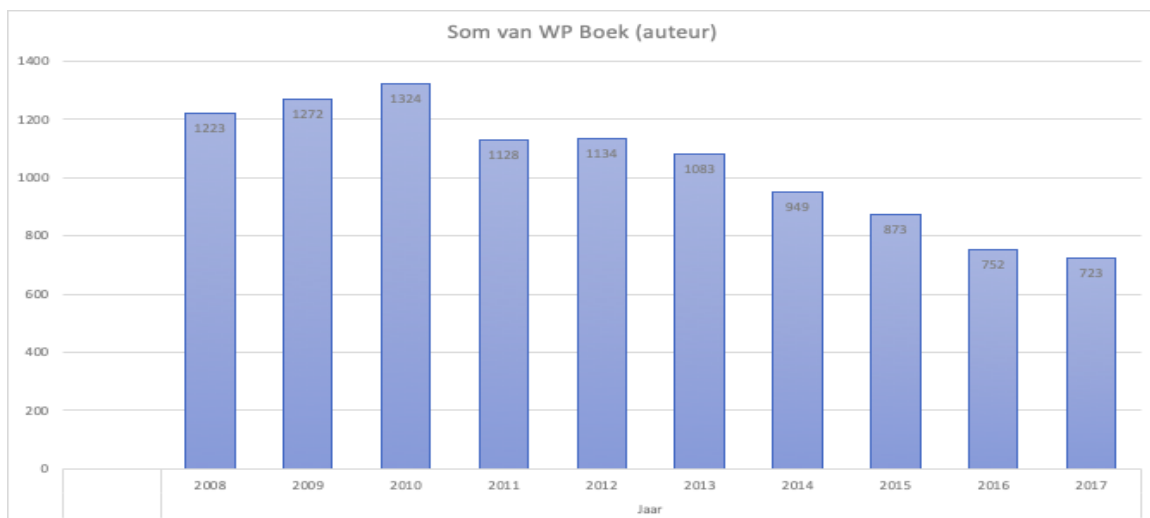
Open access boekuitgevers werken vanuit andere businessmodellen, waarin de verkoop van gedrukte boeken een kleinere rol speelt en de nadruk ligt op *book processing charges* (BPC's), *open access publicatiefondsen* en *collaborative funding*.

Geldstromen

Boeken vormen een belangrijke publicatievorm, vooral binnen de sociale en geesteswetenschappen (HSS). Omdat voor onderzoek binnen deze vakgebieden relatief minder middelen uit 2e en 3e geldstromen (bijvoorbeeld bedrijven) beschikbaar zijn dan voor onderzoek binnen STEM disciplines, zijn er minder financiële middelen beschikbaar voor het tot stand laten komen van een open access versie. Financiering van boekpublicaties is (momenteel) sterk afhankelijk van de 1e geldstroom (universiteiten) en er bestaat daardoor een relatief grotere afhankelijkheid van faculteitsbudgetten.

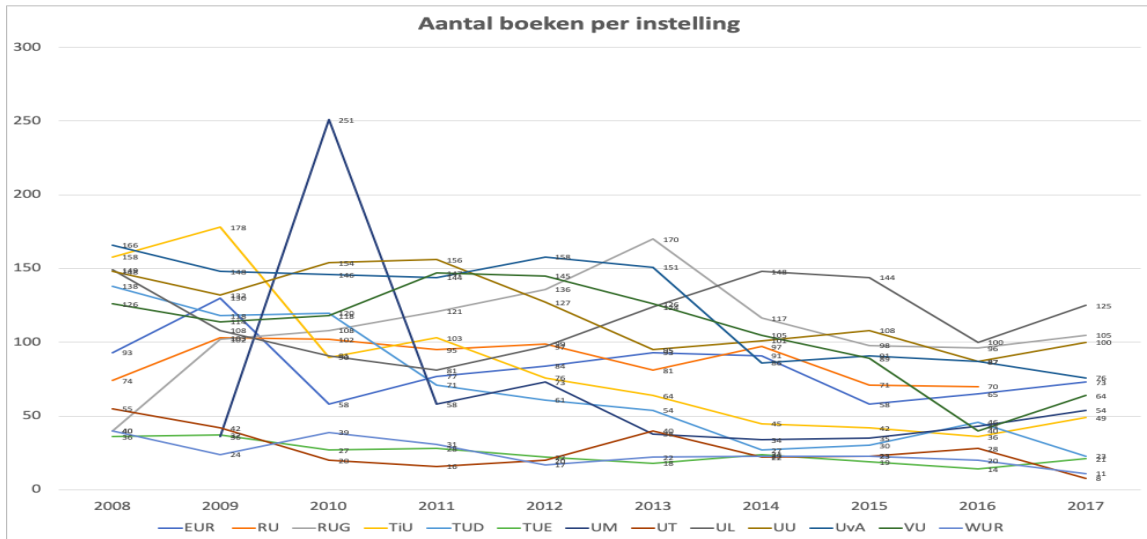
4. Aantallen - schets van de huidige situatie

Om hoeveel boeken hebben we het eigenlijk op jaarbasis? Op basis van data uit de *Current Research Information Systems* (CRIS) van de Nederlandse instellingen hebben we een poging gedaan om in te schatten hoeveel boeken er in Nederland worden geproduceerd. We hebben ons daarbij geconcentreerd op de academische monografie. Schatting is dat de totale nationale output aan monografieën in 2019 rond de 700 zal liggen. Het aantal

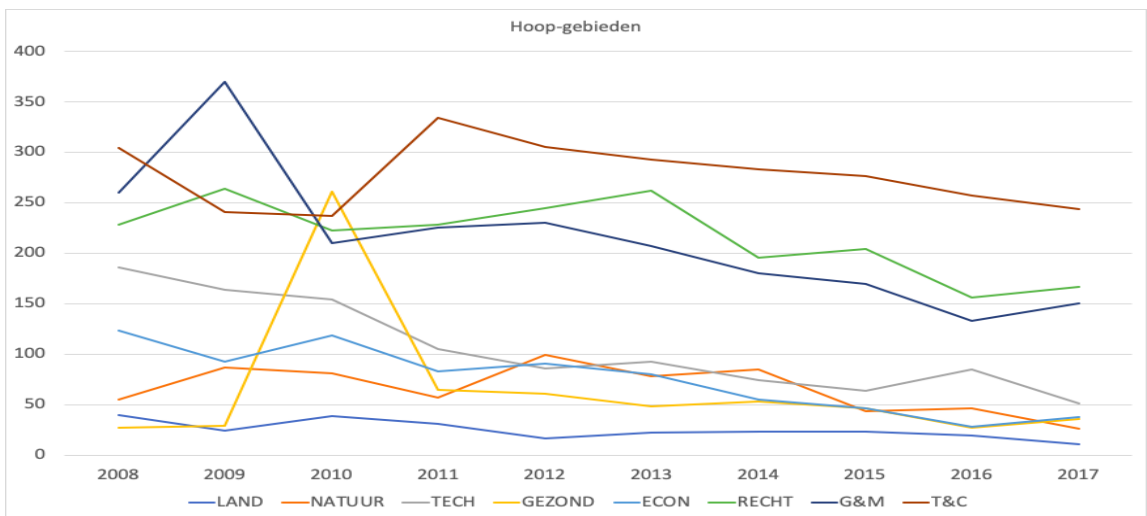

1: Totalen 'wetenschappelijk boek'. Bron: VSNU / KUOZ (kengetallen universitair onderzoek)

boekhoofdstukken is veel groter, en loopt in de duizenden. Het is van deze titels momenteel onmogelijk om te zeggen hoeveel er open access beschikbaar zijn. Daarvoor ontbreken gecentraliseerde databestanden. Het vermoeden is dat dit een substantiële minderheid is. Data over de jaren 2008 – 2017 tonen aan dat de output jaarlijks daalt (figuur 1). Het is niet duidelijk hoe dit kan worden verklaard. Het is mogelijk dat deze afname het gevolg is van de uit literatuur welbekende verschuiving in de publicatiecultuur in de sociale en geesteswetenschappen: steeds meer gericht op internationale *peer reviewed* artikelen (en *edited volumes*) en steeds minder boeken.

Figuur 2 Uitsplitsing / aantallen per instelling. Bron: VSNU / KUOZ (kengetallen universitair onderzoek)

Figuur 3: Uitsplitsing / aantallen per vakgebied. Bron: VSNU / KUOZ (kengetallen universitair onderzoek)

Er zijn verschillen tussen de vakgebieden. Het grootste deel van de gepubliceerde academische boeken bevindt zich in het domein Rechten (HOOP: RECHT), Sociale Wetenschappen (HOOP: G&M) en Geesteswetenschappen (HOOP: T&C). En dus (figuur 2) bij die universiteiten met grote tot middelgrote faculteiten op deze gebieden. De KNAW-instituten publiceren gezamenlijk ongeveer 45 academische monografieën per jaar. De disciplinaire signatuur van NWO-instituten brengt met zich mee dat daar bijna uitsluitend in (peer reviewed) tijdschriften wordt gepubliceerd.

5. Het landschap: de uitgevers¹

Nederland heeft met uitgevers als Elsevier, Brill en Wolter-Kluwer een grote en sterk internationaal ontwikkelde uitgeverstraditie. Naast deze mondiaal opererende bedrijven is het landschap van academische boekuitgevers niet zo groot. Het merendeel van de academische boeken wordt in het Engels gepubliceerd en zijn bedoeld voor een internationaal publiek. De grootste (internationale) uitgever is Brill met een jaarlijkse productie van ongeveer 1200 boeken. Andere uitgevers zijn John Benjamins, Amsterdam University Press, Leiden University Press, Wageningen Academic Publishing, VU University Press. De uitgeverijen Boom en Verloren bekleden in dit landschap een wat uitzonderlijke positie doordat zij zowel Nederlands- als Engelstalig publiceren, zowel academisch als niet-academisch.

Bijna al deze uitgevers bieden inmiddels opties om open access te publiceren. Dat geldt ook voor de internationale uitgevers die Nederlandse onderzoekers gebruiken: Cambridge- en Oxford University Press, Springer Nature, Palgrave Macmillan, De Gruyter, Routledge, et cetera. Vaak gebeurt dat als een bijproduct van een papieren uitgave waarvoor onverminderd markt blijft bestaan. Met name in het V.K. is er ook een zich snel ontwikkelend aanbod van *born digital* open access boekuitgevers waarbij het e-book het hoofdproduct is en soms in het geheel geen papieren exemplaar meer geproduceerd wordt. Voorbeelden daarvan zijn Open Book Publishers en UCL Press.

De meeste uitgevers die een open access optie bieden, doen dat op basis van de betaling van een BPC (Book Processing Charge). De prijzen daarvan lopen zeer uiteen. Van €1.000 euro tot €18.500 (Brill) bij toepassing van de CC BY licentie. Maar enkele uitgevers staat ook de groene route (zelf-archivering) toe van monografieën via institutionele repositories. Voor hoofdstukken is de groene route meer beschikbaar. Een goed overzicht van het zeer uiteenlopende beleid van uitgevers, zoals Sherpa/Romeo biedt voor tijdschriften, ontbreekt. Vaak zijn beperkingen van toepassingen in termen van embargo (meestal 12 en oplopend tot 36 maanden), versie (geen uitgeversversie, wel *author accepted manuscript* (AAM)) of bereik (soms wordt archivering van slechts een of enkele hoofdstukken van een boek toegestaan).

6. Naar een open access plan voor boeken – wat is nodig?

De transitie naar open access voor boeken blijft achter. Uit een grootschalig recent onderzoek door Springer Nature bleek dat het draagvlak voor open access onder onderzoekers heel groot is. Op de vraag of in de toekomst alle wetenschappelijke boeken (monografieën, *edited collections*) open access beschikbaar zouden moeten zijn, antwoordt 55% dat zij het daar mee eens zijn (n=1933). Van de onderzoekers die al eens open access

¹ Gebaseerd op Ferwerda, E., Pinter, F & Stern, N, (2017) pp. 67-72

gepubliceerd hadden was dat zelfs 81% (n=398).² Alle wetenschappelijke uitgevers waar Nederlandse onderzoekers publiceren inmiddels de optie om boeken open access te publiceren. Het gebruik van die opties blijft echter achter.

De indruk is dat drie factoren hierop van invloed zijn:

- a) Een gebrek aan beleid
- b) Een gebrek aan financiering
- c) Percepties van onderzoekers over open access publicaties

Ad a. Een gebrek aan beleid

Het beleid op het gebied van open access boeken loopt achter op dat van tijdschriften. Wereldwijd zijn er 314 organisaties (universiteiten, onderzoeksinstituten, en –financiers) die een beleid hebben gericht op het open access beschikbaar maken van boeken, terwijl er 660 zijn gericht op peer reviewed artikelen.³ *Funder mandates* spelen een belangrijke rol bij het bevorderen van open access. Voor het open access beschikbaar maken van artikelen zijn die sinds 15 jaar wereldwijd zeer gebruikelijk. Voor Nederland bepalen de subsidievoorwaarden van NWO en ZonMW, maar ook van de Europese Commissie (H2020) dat artikelen voortkomend uit projectfinanciering verplicht in open access worden gepubliceerd. Voor boeken gelden die beleidskaders niet of is voor onderzoekers minder duidelijk of de algemene verplichting tot open access publiceren ook geldt in het geval van een boek. De voorwaarden van NWO strekken zich bijvoorbeeld in principe uit tot óók boeken maar onderzoekers lijken zich daarvan weinig bewust. Waar helder beleid ontbreekt, is het niet waarschijnlijk dat onderzoekers hun boeken open access publiceren. Hierbij is vanuit instituten, met name bibliotheken ook meer ondersteuning nodig.⁴

- **Eerste advies** is daarom dat de verschillende partijen in Nederland (VSNU, NWO, KNAW) hun beleid expliciteren en duidelijk maken wat zij van onderzoekers verwachten. Dat kan in termen van een “verplichting” (mandaat) of zachter, in termen van “verwachting” om open access te publiceren. Voor NWO geldt dat aansluiting bij de planvorming van cOAlition S voor de hand ligt. Ook universiteiten (VSNU) en KNAW zouden hun beleid moeten expliciteren waarbij het de voorkeur verdient dat daar voor de Nederlandse onderzoekers één lijn wordt aangehouden. Specifiek als het gaat om boekhoofdstukken lijkt het *Taverne-amendement* een route naar open access te zijn. Artikel 25fa van de *Auteurswet* biedt auteurs de mogelijkheid om een “kort werk” na een bepaalde periode publiek beschikbaar te maken via een repository. Onder de pilot ‘You share, we take care!’ die momenteel onder regie van VSNU en NPOS loopt,

² Pyne, R., Emery, C., et al (2019) ‘THE FUTURE OF OPEN ACCESS BOOKS: FINDINGS FROM A GLOBAL SURVEY OF ACADEMIC BOOK AUTHORS White paper’

³ Ontleend aan ROARMAP, het internationale register van open access policies: <http://roarmap.eprints.org/>

⁴ Zie: Féret, Romain, & Cros, Marie. (2019). Including open science to research projects since their submission: a library perspective. Zenodo. <http://doi.org/10.5281/zenodo.2547489>

worden boekhoofdstukken meegenomen. Het ligt in de rede dat bij een eventueel vervolg te continueren.

Ad b. Een gebrek aan financiering

Voor het open access maken van een monografie zal een uitgever in bijna alle gevallen (extra) kosten in rekening brengen: de BPC. Als het de ambitie is om meer boeken open access beschikbaar te maken dan is het nodig dat onderzoekers een beroep kunnen doen op financiering om die bijkomende kosten te dekken. Een aantal universiteiten heeft daarvoor een open access fonds (bijv. TuDelft en Universiteit Utrecht). NWO biedt de mogelijkheid kosten voor open access mee te nemen in de projectbegroting. Probleem daarbij is evenwel dat boekpublicaties doorgaans ver na afsluiting van het NWO-project worden gerealiseerd waardoor onderzoekers effectief niet van gebudgetteerde middelen gebruik kunnen maken.

- **Tweede advies** is dat universiteiten, NWO en KNAW fondsen instellen voor de financiering van open access boekpublicatiekosten. Dat kan gezamenlijk, bijvoorbeeld via het instellen van een gezamenlijk fonds (bijvoorbeeld te beheren door NWO) of afzonderlijk waarbij alle partijen naar vermogen de verantwoordelijkheid nemen voor de boeken die voortkomen uit de eigen financiering. De bijlage bevat een schatting van het bedrag dat daarvoor jaarlijks voor de totale output van Nederland beschikbaar zou moeten zijn en een richtlijn (en onderbouwing) voor het te betalen bedrag per open access publicatie.

Ad c. Percepties van onderzoekers ten aanzien van Open Access

Behalve een gebrek aan beleid en financiering vormen ook een aantal percepties en hardnekkige misconcepties een belemmering voor onderzoekers om boeken in open access te publiceren. Net zoals dat lange tijd het geval geweest is bij publicatie in open access journals, hebben onderzoekers ook ten aanzien van boeken zorgen over de kwaliteit. Uit het eerdergenoemde onderzoek door Springer-Nature blijkt bijvoorbeeld dat 46% (n=937) van de ondervraagden bezorgd te zijn dat de kwaliteit van open access boeken door vakgenoten als lager wordt gepercipieerd.⁵ Dit terwijl het overgrote merendeel van deze uitgevers exact dezelfde peer review processen en kwaliteitscontrole toepassen voor open access en niet-open access boeken.

Uit hetzelfde onderzoek blijkt ook dat de voordelen van open access voor boeken voor veel onderzoekers nog niet evident zijn. Ook voor boeken geldt dat open access zorgt voor een bredere (digitale) verspreiding. Die verbeterde vindbaarheid leidt vervolgens – blijkt uit onderzoek – tot hogere citaties. Ook is er een groep onderzoekers die simpelweg niet bewust is van de mogelijkheid om ook monografieën in open access te publiceren. In het genoemde Springer Nature onderzoek ging het om 15% van de ondervraagden.

⁵ Van de ondervraagden die ervaring had met OA publiceren gaf 27% aan bezorgd te zijn over de gepercipieerde kwaliteit van OA boeken maar een grote meerderheid van 46% het daarmee niet eens te zijn. Zie: Pyne, R., Emery, C., et al (2019).

- **Een derde advies** is daarom bij het opstellen van beleid meer aandacht te besteden aan de communicatie met onderzoekers: geef helder aan wat de voordelen zijn van open access publiceren van monografieën; probeer zorgen over de kwaliteit weg te nemen door bijvoorbeeld alleen financiering ter beschikking te stellen voor open access publicaties die een peer review proces hebben ondergaan. Besteed vanuit de instituten (in het bijzonder bibliotheken) veel meer aandacht aan begeleiding en informatievoorziening aan onderzoekers.

7. Tot slot – samengevat

Wij adviseren de belangrijkste stakeholders (KNAW, NWO en VSNU) om de volgende acties te overwegen:

1. (VSNU, KNAW, NWO): zorg ervoor dat in het beleid voor open access, het beleid voor open access tot boeken, in het bijzonder monografieën expliciet wordt meegenomen. Doe dat het liefst gezamenlijk zodat voor Nederlandse onderzoekers dezelfde kaders gelden ongeacht bij wie de onderzoeker in dienst is of door welke organisatie het onderzoek gefinancierd heeft. Daar waar al beleid geldt (zoals voor NWO): communiceer helderder welke verwachtingen bestaan.
2. (VSNU, KNAW, NWO): overweeg het beschikbaar stellen van financiering voor het open access maken van boeken en overweeg om daartoe een gezamenlijk fonds in te stellen.
3. (VSNU, KNAW, NWO): besteed meer aandacht aan de communicatie met onderzoekers geef helder aan wat de voordelen zijn van open access publiceren inclusief monografieën; probeer zorgen over de kwaliteit weg te nemen.

Context en verwijzingen

- [NPOS](#)
- [Plan S](#)
- [NWO open access beleid](#)
- [VSNU open access beleid](#)
- [Kamerbrief februari 2019](#)

8. Executive summary

Introduction

The transition to open access is lagging behind when it comes to books. The purpose of this policy brief is to shed light on the publishing process of scholarly books, in particular (but not exclusively) the academic monograph. We try to provide insight into the numbers: how many titles are we talking about? We also make recommendations for policy development to promote the growth in the number of open access books.

This brief covers: a problem sketch, the characteristics of the publishing process of books (as opposed to those of journals) and advice to arrive at a plan and accompanying policy for open access for books.

Problem

100% open access in 2020. This has been the aim of the Dutch government for a number of years and is therefore an important objective in the National Open Science Plan (NPOS) that, in 2017, was endorsed by a broad coalition of knowledge organizations (including VSNU, NWO, KNAW, Zonmw, NFU, PNN, UKB).

Measures and interventions to achieve the ambitions mainly relate to (international) peer-reviewed scientific journals. Open access for books is mentioned, but there is a lack of concrete measures and an implementation plan. This also applies to Plan S, which was launched in September and which NWO has joined. As a result, there is a risk that the stated ambition for this form of publication will be delayed, or not achieved at all.

However, it can be explained that the transition to open access for books is starting more slowly; the situation with regard to this form of publication is more complex due to a slower transition to digital. This is partly because the demand for printed books continues to exist and because there is less dominance of a few large publishers (as is the case with journals). The situation is also more diffuse because there are large differences between books.

So far, much of the effort has been focusing on open access to (international) peer-reviewed journals. For a number of disciplines in academia, the academic book is at least an even or even more important form of communication. This applies in particular - but certainly not exclusively - to the social sciences and humanities.

Definitions

Academic books come in various shapes and sizes. In the Anglo-Saxon world, the term "long-form way of communicating the findings of research" is often used. All kinds of manifestations can be distinguished within this definition. The most important is the academic monograph: a long academic and peer-reviewed work on one scientific topic that is usually written by one or a few authors (Crossick 2015). Edited collections are books in which chapters from different authors (often touching on the same subject) are bundled.

Textbooks represent another category and focus on making a (scientific) subject accessible for study purposes. Sometimes the boundary between academic monographs (peer reviewed according to academic standards) and a public book (trade book) is not always easy to specify.

Dissertations can also take the form of a monograph. We do not take this into account in this policy brief. All Dutch universities have a policy for some time that dissertations are being made available in open access via the institutional repository (whether or not under embargo).

Current status

How many books are we talking about on an annual basis? Based on data from the Current Research Information Systems (CRIS) of the Dutch institutions, we have made an attempt to estimate how many books are produced in the Netherlands. We have focused on the academic monograph. The estimate is that the total national output of monographs in 2019 will be around 700. The number of book chapters is much larger, and runs into the thousands. Of these titles it is currently impossible to say how many of them are open access available. Centralized data files are missing for this. It is suspected that this is a substantial minority.

Towards open access for books: what is needed?

The transition to open access for books is lagging behind. All scholarly publishers where Dutch researchers publish now have the option to publish books open access. However, the use of those options is lagging behind. Our impression is that three factors influence this:

- a) A lack of policy
- b) A lack of financing
- c) Perceptions of researchers about open access publications

We therefore do the following recommendations:

Lack of policy

The various parties in the Netherlands (VSNU, NWO, KNAW) make their policy explicit and make clear what they expect from researchers. This is possible in terms of an "obligation" (mandate) or softer, in terms of "expectation" to publish open access. For NWO it is obvious that alignment with the planning of cOAlition S is obvious. Universities (VSNU) and KNAW should also make their policy explicit, whereby it is preferable that a single line be followed for Dutch researchers. Specifically, with regard to book chapters, the Taverne amendment appears to be a route to open access. Article 25fa of the Copyright Act offers authors the opportunity to make a "short work" publicly available through a repository after a certain period. Under the '[You share, we take care](#)' pilot, under supervision by VSNU and NPOS, book chapters are included. It is reasonable to continue that with a possible follow-up

Lack of financing

Universities, NWO and KNAW should set up funds for financing open access book publication costs. This can be done jointly, for example through the establishment of a joint fund (for example managed by NWO) or separately whereby all parties take responsibility to the extent possible for the books that result from their own financed research.

Perceptions of researchers about open access publications

Devote more attention to communication with researchers when formulating policies: clearly state the benefits of open access publishing monographs; try to eliminate concerns about quality by, for example, only providing funding for open access publications that have undergone a rigorous peer review process. From the institutes (in particular libraries), pay much more attention to guidance and information to researchers

Context and references

- [NPOS](#)
- [Plan S](#)
- [NWO open access beleid](#)
- [VSNU open access beleid](#)
- [Kamerbrief februari 2019](#)

Bijlage 1

Toelichting kosten en streefbedrag van €8.000

Voor de berekening van de totale kosten voor open access monografieën (hierna ook: open access boeken) moeten we een inschatting maken van de gemiddelde kosten voor een open access uitgave.

Er zijn diverse studies verricht waarin de kosten voor open access monografieën aan bod kwamen (zie literatuurlijst). Daaruit komt in de eerste plaats naar voren dat de kosten voor wetenschappelijke boeken aanzienlijk kunnen verschillen per land, per type uitgever en per uitgave:

- De kosten voor wetenschappelijke boeken zijn gemiddeld hoger voor *university presses* in de Verenigde Staten, en voor uitgevers in welvarende landen met kleinere marktgebieden zoals Zwitserland en Oostenrijk;
- Commerciële uitgevers hanteren over het algemeen hogere tarieven (BPC's: *Book Processing Charges*) dan non-profit uitgevers zoals *university presses* en OA uitgevers;
- De gehanteerde tarieven kunnen ook sterk variëren door verschillen in het uitgeefmodel (wat voor diensten worden aangeboden aan auteurs, richt de uitgever zich ook of primair op inkomsten uit verkoop), door specifieke kenmerken van een boek (omvang, aantal en soort illustraties, kosten voor publicatierechten voor werk van derden), en in sommige landen door specifieke regelgeving of gebruiken (zoals de publicatie van een dissertatie als opstap naar een wetenschappelijke carrière).

Uitgangspunten voor de bepaling van de kosten

Ondanks de uiteenlopende kosten en tarieven kunnen we een beredeneerde inschatting maken van de gemiddelde kosten voor open access boeken. Daarbij baseren we ons op de volgende uitgangspunten en veronderstellingen:

- Hoewel de verkoop van monografieën al decennia geleidelijk dalen, blijft er behoefte aan gedrukte versies van monografieën. Verschillende onderzoeken laten zien dat de verkoop van gedrukte edities in stand blijft, ook als monografieën online gratis Open Access beschikbaar zijn. In de pilot OAPEN-NL - gefinancierd door NWO - werd geen teruggang van de verkoop geconstateerd, maar in een recenter onderzoek van Brill werd gemiddeld genomen wel een (lichte) daling van de verkoop gevonden, hoewel de uitkomsten per uitgave sterk wisselden.
- De mate waarin de kosten van monografieën kunnen worden terugverdiend uit verkoop van de gedrukte editie is afhankelijk van het uitgeefmodel. Bestaande uitgevers baseren zich veelal primair op verkoop, nieuwe uitgevers baseren zich meer op financiering van de OA uitgave uit bijdragen die vooraf kunnen worden verkregen. Bestaande uitgevers kunnen een aanzienlijk deel van hun kosten dekken met verkoopopbrengsten. Daar staat tegenover dat nieuwe uitgevers over het algemeen lagere vaste kosten hebben en relatief goedkoper produceren.

- Bij de bepaling van de kosten van open access boeken gaan we ervan uit dat de vergoeding voor uitgevers gemiddeld voldoende moet zijn om de productiekosten van de digitale editie (*first copy costs*) te dekken.
- Bij de bepaling van de kosten van open access boeken kunnen we niet volstaan met de prijzen die Nederlandse uitgevers hanteren, omdat een aanzienlijk deel van de monografieën van Nederlandse onderzoekers verschijnt bij buitenlandse uitgevers. We baseren ons voor deze inschatting op informatie over prijzen in Nederland en het Verenigd Koninkrijk.
- De inschatting van de kosten voor open access boeken is een gemiddelde en houdt geen rekening met de uiteenlopende prijsstelling van verschillende uitgevers en de variatie in individuele uitgaven. Het gemiddelde is bovendien ongewogen: er wordt vooralsnog geen rekening gehouden met het aandeel dat verschillende uitgevers hebben in de productie van monografieën.
- Er wordt ten behoeve van deze inschatting niet ingegaan op het beleid voor de wijze waarop beschikbare middelen worden besteed: met de vraag of er een uniform bedrag voor alle open access boeken beschikbaar wordt gesteld, of het door de uitgevers gehanteerde tarief kan worden vergoed, of er een maximum wordt gehanteerd aan het te vergoeden bedrag per uitgave.
- De kosten voor open access publicatie van individuele hoofdstukken blijven buiten beschouwing.

Overzicht van tarieven

In dit overzicht richten we ons op beschikbare gegevens over tarieven van geselecteerde uitgevers in Nederland en het Verenigd Koninkrijk.

In Nederland zijn de grootste uitgevers van open access boeken Brill en AUP. De 'vanaf' prijzen zijn vaak gekoppeld aan de omvang van een manuscript.

- Brill: vanaf € 8.500 (voor CC BY-NC, voor CC BY op aanvraag)
- AUP: vanaf € 4.995

In het Verenigd Koninkrijk zijn er veel uitgevers van monografieën met een OA programma voor boeken. Hieronder een selectie.

- Open Book Publishers: circa £ 5.000 (OBP rekent geen BPC aan auteurs, maar vraagt wel om een bijdrage indien de auteur toegang heeft tot financiering)
- UCL: £ 5.000 - £ 7.000 (voor auteurs die niet zijn verbonden aan UCL)
- Manchester University Press: vanaf £ 9.850
- Taylor & Francis: £10.000 - £ 13.000
- Palgrave Macmillan: £ 11.000 (tarief voor heel Springer Nature)
- Cambridge University Press: £ 13.000

Inschatting gemiddelde en totale kosten voor OA boeken

Voor de gemiddelde kosten in Verenigd Koninkrijk baseren we ons op de studie van de UUK werkgroep voor OA boeken (zie Eve et al) en de door hen geselecteerde uitgevers (OBP, Manchester UP, Cambridge UP en Palgrave MacMillan). De werkgroep berekende het

gemiddelde van de tarieven van deze uitgevers (£6.725) en verhoogde dat bedrag met ruim 10% tot £7.500 – in euro op dit moment €8.474.

Wanneer we dezelfde methode hanteren voor Nederland is het gemiddelde €6.748. We verhogen dit bedrag ook met circa 10% tot afgerond €7.500. Met deze verhoging wordt enigszins rekening gehouden met hogere prijzen voor specifieke uitgaven.

Het gemiddelde voor beide landen komt dan uit op circa €8.000. Bij een verwachte output van 700 boeken in 2019 zouden de totale kosten 5.6M bedragen.

Literatuur

- Bosman, J. & Kramer, B. (2019), 'Publication cultures and Dutch research output: a quantitative assessment.' <https://doi.org/10.5281/zenodo.2643360>
- Crossick, G (2015). Monographs and open access. A report to HEFCE, The report is available at <http://www.hefce.ac.uk/pubs/rereports/year/2015/monographs/>
- Eve, M.P. et al (2017), 'Cost estimates of OA mandate for monographs'. *Insights* – 30(3). <http://eprints.bbk.ac.uk/19672/1/392-3525-1-PB.pdf>
- Féret, Romain, & Cros, Marie. (2019). Including open science to research projects since their submission: a library perspective. Zenodo. <http://doi.org/10.5281/zenodo.2547489>
- Ferwerda, E., et al. (2018), 'OAPEN-CH – The impact of open access on scientific monographs in Switzerland. A project conducted by the Swiss National Science Foundation (SNSF).' <http://doi.org/10.5281/zenodo.1220607>
- Ferwerda, E., Pinter, F & Stern, N, (2017), 'A Landscape study on open access and monographs.' Knowledge Exchange. <http://www.knowledge-exchange.info/event/open-access-monographs>
- Ferwerda, E, Snijder, R. & Adema, J. (2013), 'OAPEN-NL – A project exploring Open Access monograph publishing in the Netherlands: Final Report'. OAPEN Foundation. <http://oapen.nl/images/attachments/article/58/OAPEN-NL-final-report.pdf>
- Maron, N. L. et al. (2016), 'The Costs of Publishing Monographs. Toward a Transparent Methodology', <https://doi.org/10.18665/sr.276785>
- Pyne, R., Emery, C., et al (2019) 'THE FUTURE OF OPEN ACCESS BOOKS: FINDINGS FROM A GLOBAL SURVEY OF ACADEMIC BOOK AUTHORS White paper'. Springer Nature. <https://figshare.com/s/a11075d04d333dba4ee0>
- Science Europe (te verschijnen in 2019), Briefing Paper on Open Access to Academic Books.
- Snijders, R. (2019), The deliverance of open access books: Examining usage and dissemination, Amsterdam University Press. DOI: http://dx.doi.org/10.26530/OAPEN_1004809
- Universities UK Open Access Coordination Group, July 2018, Open Access Monographs. Report and Recommendations, Universities UK <https://www.universitiesuk.ac.uk/policy-and-analysis/reports/Documents/2018/open-access-monographs-report.pdf>
- Van Wezenbeek, W. et al (2017), 'Nationaal Plan Open Science' https://www.openscience.nl/binaries/content/assets/subsites-evenementen/openscience/nationaal_plan_open_science_the_netherlands_february_2017_nl.pdf

VSNU Roadmap Open Access 2018-2020: